

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هنر هوپه‌کاری روی پارچه

جلد اول

دوره‌ی متوسطه‌ی حرفه‌ای

۱۳۸۹

هنر هوپه‌کاری روی پارچه

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
تعلیم و تعلم عبادت است

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : شورای برنامه‌ریزی دوره‌ی متوسطه‌ی حرفه‌ای

نام کتاب : هوپه‌کاری روی پارچه - ۱۸۱/۲۲

مؤلف : فاطمه غیب‌الهی

مدیریت امور چاپ و تولید : سید احمد حسینی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱ ، دورنگار : ۹۲۶۶-۸۸۳۰ ، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب سایت : www.chap.sch.ir

مدیر هنری و طراح گرافیک : علی معینی

عکس : توران خیراللهی

ناشر : سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

چاپخانه : شرکت افست (سهامی عام)

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ دوم سال ۱۳۸۹

شابک ۹۶۴-۰۵-۱۷۱۹-۴ ISBN 964-05-1719-4

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طراحی سیستم های آموزشی، پرورشی و توان بخشی با توجه به رویکرد های نوین آموزشی به منظور تامین نیازهای دانش آموزان با نیازهای ویژه از اهداف و وظایف اصلی سازمان آموزش و پرورش استثنایی به شمار می رود.

طراحی « دوره ی متوسطه ی حرفه ای » یک بار دیگر ندای اجرای عدالت آموزشی را در جامعه اسلامی طنین افکن نموده و زمینه های مساعد برای به فعلیت رساندن استعداد ها و توانایی های دانش آموزان با نیاز های ویژه را فراهم می سازد.

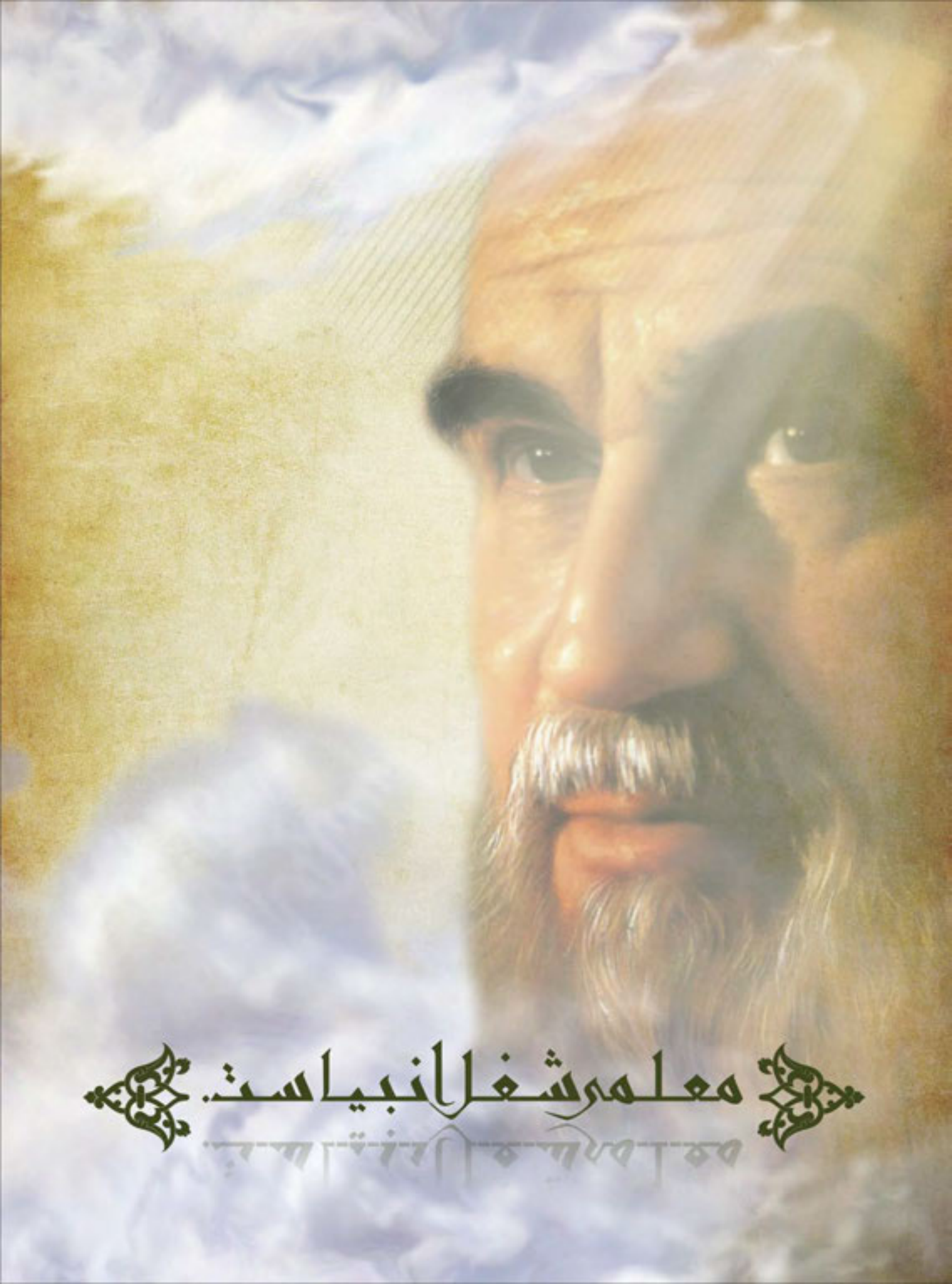
تاکید بر رویکرد حرفه آموزی در این نظام آموزشی نه تنها باعث توانمند تر شدن دانش آموزان با نیازهای ویژه در فرایند تحصیل و یادگیری می گردد؛ بلکه از این طریق مدرسه به رسالت خویش که همانا آماده کردن دانش آموزان برای زندگی مفید و پویا در جامعه است، دست می یابد.

خداوند را شاکر و سپاسگزاریم که این توفیق حاصل گردید که نسبت به برنامه ریزی درسی دوره ی متوسطه ی حرفه ای با رویکرد حرفه آموزی که با مقتضیات عمومی این دانش آموزان تناسب داشته و از انعطاف لازم برای انطباق با انواع توانایی ها و آمادگی ها برخوردار می باشد، اقدام نماییم.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی بر خود واجب می داند از زحمات تمامی عزیزانی که در این حرکت مهم نقش اساسی ایفا کردند به ویژه کارشناسان و معلمان مدارس استثنایی و همچنین سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی و مراکز وابسته تشکر و قدردانی نماید.

امید است معلمان، کارشناسان و صاحب نظران آموزش و پرورش با نظرات ارزشمند خود این سازمان را در ارتقا کیفی برنامه های درسی ارائه شده، بیش از پیش یاری نمایند.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

همه مرشد فلان بیاست

همه مرشد فلان بیاست

سخنی با مربیان:

صنایع دستی تبلور ذوق و هنر و اندیشه افراد انسانی بوده و بیانگر آداب و رسوم و اعتقادات مردم می باشد. کشور ایران به دلیل وسعت زیاد و شرایط اقلیمی متفاوت و نیز تمدن دیرینه دارای آثار مختلفی از صنایع دستی می باشد، و ترویج این فرهنگ از اهم وظایف هر ایرانی است و آموزش و پرورش در این زمینه رسالتی خاص دارد.

آموزش این هنرها علاوه بر احیای فرهنگ دیرین ایرانی و اسلامی باعث غنای روحی و روانی دانش آموزان شده و در رفع نیازهای مادی آنان مؤثر است.

در این مجموعه به هنر هویه کاری پرداخته شده است که یادگیری آن علاوه بر افزایش حس خودباوری دانش آموزان موجب استفاده بهینه از اوقات فراغت شده و آن ها را در کسب استقلال مالی نیز یاری می رساند.

در آموزش فعالیت های این مجموعه موارد زیر مورد توجه قرار گیرد.

آموزش فعالیت ها به روش تحلیل فعالیت ارائه شده است.

به منظور انطباق برنامه آموزشی با سطح توانایی و استعداد دانش آموزان می توانید گام ها را به اجزای کوچکتری تقسیم نمایید.

ساختار کتاب به گونه ای تدوین گردیده است که در پایان فعالیت ها یک وسیله کاربردی یا بخشی از آن ساخته می شود.

همکاران محترم می توانند قبل از انجام فعالیت ها، به منظور دست ورزی دانش آموزان، تمریناتی را برای آنان پیش بینی و اجرا نمایند.

ارزشیابی این درس به صورت عملی می باشد.

سئوالات کتبی ارائه شده در پایان مباحث کتاب، به منظور تمرکز دانش آموزان بر مطالب آموزشی است و همزمان با آموزش هر درس سئوال مربوط به آن مطرح می شود.

امید است با ارائه نقطه نظرات خود ما را در رفع کاستی های این کتاب یاری نمایید.

عناوین

صفحه

- مقدمه ۸
- درس اول: تعریف هویه کاری ۹
- درس دوم: آشنایی با وسایل هویه کاری (۱) ۱۰
- درس سوم: آشنایی با وسایل هویه کاری (۲) ۱۳
- درس چهارم: پارچه والیاف مورد نیاز در هویه کاری ۱۶
- نکاتی در مورد هویه ۱۸
- درس پنجم: روش استفاده از هویه ۱۹
- نحوه‌ی نشستن صحیح ۲۲
- درس ششم: اپلیکه ۲۳
- درس هفتم: تهیه روییزی ۲۸
- سئوالات پایانی ۳۱
- منابع و مأخذ ۳۷

مقدمه :

به تصاویر زیر نگاه کنید و در مورد آن ها صحبت کنید.
آیا با این هنر آشنایی دارید؟

این هنر، هنر هوپه کاری است که دارای تنوع زیادی می باشد. برای انجام این هنر استفاده از ابزار و وسایلی مانند؛ هوپه، شابلون، شیشه و ... لازم و ضروری است. ما می توانیم با یادگیری آن و با بهره مندی از خلاقیت خود وسایل زیبایی تهیه نماییم که علاوه بر استفاده شخصی، از آن به عنوان منبع درآمد بهره ببریم. این هنر موارد استفاده زیادی دارد مانند؛ تهیه دستمال جیبی، جاعینگی، جاسوزنی، رومیزی، جانماز و سجاده، سرویس آشپزخانه و ... که ما در این کتاب و با همکاری هم به یادگیری آن می پردازیم.

تعریف هویه کاری :

هویه کاری هنری است که ؛ با استفاده از هویه و شابلون نقش های زیبایی را روی پارچه به وجود می آورد.

شناخت ابزار و وسایل هویه کاری (۱)

شیشه

شابلون

پارچه

جای هویه

هویه

هویه :

هویه یکی از وسایل اصلی هویه کاری است که دارای نوک قلمی می باشد و معمولاً جنس آن از مس است. برای فعالیت هویه کاری ؛ حرارت های مختلف ۴۰، ۶۰ و ۸۰ وات مناسب است .
 هویه ۴۰ وات ؛ برای پارچه های نازک .
 هویه های ۶۰ و ۸۰ وات ؛ برای پارچه های ضخیم تر و چند لایه مانند ساتن .

هویه چیست؟

پایه هویه

وسیله ای است فلزی و فنری شکل برای نگه داری هویه ، تا از خطر حرارت هویه هنگام کار جلوگیری شود.

پارچه :

پارچه های مخصوص هویه کاری پارچه هایی هستند که مواد نفتی زیادی در آن ها به کار رفته است که در تماس با هویه آب می شود . بدین ترتیب هویه راحت تر روی پارچه حرکت کرده و تکه های بریده شده از داخل پارچه جدا می شود.

شابلون :

قالب فلزی با اندازه های مختلف است ، که با استفاده از آن نقش هایی بر روی پارچه ایجاد می شود .

شیشه :

برای هویه کاری باید پارچه و شابلون را روی قطعه ای شیشه که بر روی میز قرار دارد انجام داد.

نکته :

چنانچه شیشه در دسترس نباشد می توان از سنگ یا سرامیک صاف نیز استفاده کرد.

شناخت ابزار و وسایل هویه کاری (۲)

سوهان آهنی قیچی لایه چسب اتو و میز اتو پشم شیشه استری

سوهان آهنی:

کار زیاد با هویه باعث می شود تکه های سوخته پارچه به نوک هویه بچسبد و هویه کثیف شود. برای تمیز کردن هویه ، از سوهان استفاده می شود.

نکته :

برای انجام این کار باید هویه را از برق بیرون کشید تا سرد شود ، سپس نوک آن را با سوهان تمیز کرد.

قیچی :

وسیله ای است که برای برش پارچه استفاده می گردد.

لایی چسب :

نوعی چسب پارچه ای است که باعث خشک تر شدن پارچه می شود و هنگام هویه کاری به استقامت پارچه و محکم شدن شبکه های ایجاد شده کمک می کند. هم چنین باعث زیباتر شدن کار می شود.

اتو و میز اتو :

از اتو برای چسباندن لایی چسب بر روی پارچه و مشخص کردن خطوط کار استفاده می شود.

پارچه های مورد نیاز در هویه کاری :

پارچه های مخصوص هویه کاری کدامند؟

ساتن ، پاناما، حریر، ارگانزا، تور و... پارچه های مناسب برای هویه کاری هستند، بهتر است در ابتدای کار از پارچه های ساتن و پاناما استفاده شود.

الیاف مورد نیاز در هویه کاری :

پشم شیشه نوعی الیاف است که در اغلب کارهای هویه کاری استفاده می شود .
پشم شیشه بر دو نوع است :

نوع اول :

ضخامتی حدودی نیم سانتی متر دارد و برای پر کردن سرویس آشپزخانه مانند : دستگیره، دم کنی و... استفاده می شود و به صورت متری در بازار موجود است.

حالت پرز مانند و حلاجی شده دارد و برای پرکردن وسایلی چون بالش کوسن و ... استفاده می شود و به صورت کیلویی در بازار موجود می باشد.

آستری:

پارچه ای است که در پشت پارچه ی اصلی و برای استحکام کار استفاده می شود .

نکاتی در مورد هویه :

- ۱- نوک هویه باید نازک و تیز باشد .
- ۲- جنس نوک هویه بهتر است از جنس مس باشد تا حرارت را سریع تر به پارچه انتقال دهد .
- ۳- هنگام کار بهتر است از دو هویه استفاده شود و هر نیم ساعت یکبار هویه ها را عوض کنید .
این کار عمر هویه را طولانی تر می کند.
- ۴- برای بیرون آوردن تکه های ظریف و کوچک پارچه ، بهتر است از هویه ی نوک تیز استفاده شود .
- ۵- برای دوخت چند لایه پارچه به هم بهتر است از هویه ای با نوک صاف و ضخیم استفاده شود .

روش استفاده از هویه :

- ۱) وقتی برای اولین بار هویه را به برق می زنید دودی همراه با بوی سوختگی از آن خارج می شود. بهتر است ابتدا هویه را در فضای باز روشن کنید تا دود و بوی آن شما را ناراحت نکند.
- ۲) بهتر است سیم هویه از سیم نسوز باشد.
- ۳) همیشه ۱۰ دقیقه قبل از شروع کار هویه را به برق بزنید.
- ۴) چنانچه برای تمیز کردن هویه سوهان در دسترس نداشتید از سیم مخصوص ظرف شویی استفاده کنید.
- ۵) زمانی که نیاز به هویه ندارید آن را در جای مخصوص خود (پایه ی هویه) قرار دهید.

نکته ایمنی :

اگر سیم دچار سوختگی شد با چسب مخصوص برق روی آن را بپوشانید ، برای احتیاط بیشتر این کار را قبل از سوختگی سیم انجام دهید .

شروع کار و مراحل آن :

۱) پارچه مورد نظر را آماده کنید و اگر نیاز به لایه چسب دارد به آن لایه چسب بزنید.

۲) پارچه را از پشت روی شیشه قرار دهید.

۳) شابلون مورد نظر را روی پارچه قرار دهید.

۴) هویه را به برق بزنید و زمانی که هویه به طور کامل گرم شد آن را به صورت عمودی روی پارچه قرار دهید و با استفاده از هویه قسمت های اضافی را از داخل پارچه بیرون آورید.

۵) کار انجام شده را کنترل کنید و مطمئن شوید که قسمت های اضافه به طور کامل از پارچه جدا شده باشد.

نکته:

هنگام هویه کاری حتما باید بر روی صندلی بنشینید و کارتتان را روی میز انجام دهید.

نحوه‌ی نشستن صحیح :

- ۱) هنگام هوویه کاری باید با پشت صاف روی صندلی بنشینید .
- ۲) هیچگاه کار را روی زمین قرار ندهید و روی کار خم نشوید این کار به مهره های کمر و گردن فشار وارد می کند و به شما صدمه می زند .
- ۳) هنگام کار باید آرنج را روی میز قرار دهید و با تسلط به هوویه کاری بپردازید .
- ۴) هرگاه از کار کردن خسته شدید کمی استراحت کنید وبعد از رفع خستگی شروع به کار کنید .
- ۵) هنگام کار باید سرعت حرکت دست هایتان را کنترل کنید زیرا اگر سرعت حرکت دست های شما زیاد باشد پارچه به طور کامل از هم جدا نمی شود . و اگر سرعت کم باشد پارچه را بیش از حد می سوزاند و باعث خرابی کار می شود .

اپلیکه

به تکه پارچه هایی که با شابلون های کوچک روی پارچه اصلی قرار می گیرند و دور و داخل آن ها هویه می شود اپلیکه گویند. می توان از تکه پارچه های اضافه برای تهیه ی اپلیکه استفاده کرد.

وسایل و مواد مورد نیاز :

- ۱ - تکه پارچه
- ۲ - هویه
- ۳ - شابلون های مختلف

مراحل انجام کار :

۱ - با کمک مربی پشت تکه پارچه ها را لایی چسب بزنید .

۲ - شابلون مورد نظر را پشت پارچه قرار دهید .

نکته :

دقت کنید هنگام تهیه اپلیکه پشت و روی شابلون مشخص باشد تا تمام اپلیکه هایی که تهیه می کنید یک شکل آماده شوند .

۳- دور تا دور شابلون را هویه کاری کنید (باید توجه داشته باشید که داخل شابلون را نباید هویه کاری کنید تا بتوانید اپلیکه های آماده شده را در مراحل بعد به پارچه اصلی وصل نمایید).

پس از پایان کار، اپلیکه های تهیه شده را دسته بندی و نگهداری کنید تا در فعالیت های بعدی از آن ها استفاده کنید.

برای صرفه جویی در مصرف پارچه می توانید از اضافه پارچه ها برای تهیه اپلیکه استفاده کنید.

تمرین :

به کمک مربی و با استفاده از وسایل مورد نیاز به تهیه ی ابلیکه در شکل های مختلف پردازید.

تهیه رومیزی:

وسایل مورد نیاز:

- ۱- پارچه
- ۲- کاغذ یا مقوا
- ۳- قیچی
- ۴- صابون خیاطی
- ۵- شابلون یا سکه

مراحل انجام کار:

۱) الگوی دلخواه را بر روی کاغذ یا مقوا بکشید.

۲) دور تا دور الگو را با قیچی برش بزنید.

۳) الگوی مورد نظر را روی پارچه قرار دهید و دور آن را با صابون خیاطی مشخص کنید.

۴) شابلون مورد نظر خود را روی خطی که با صابون مشخص کرده اید بگذارید و همزمان هویه کاری کنید تا رومیزی شما آماده شود.

۵ - دالبر دور رومیزی را به نسبت خط کشیده شده انجام دهید.

نکته :

برای تهیه‌ی رو میزی (با شکل های گرد ، چهار گوش و بیضی) فقط کافی است هویه کاری را بر اساس خط هایی که با صابون خیاطی کشیده اید انجام دهید. و نیازی نیست در ابتدا پارچه را به شکل های مورد نظر برش بزنید.

سوالات پایانی

۱- کدام یک از وسایل زیر در هویه کاری استفاده نمی شود؟

الف) پارچه

ب) شابلون

ج) سوزن

د) شیشه

۲- وسیله ای است فلزی و فنری شکل برای نگهداری هویه :

الف) هویه

ب) جای هویه

ج) سوهان

د) قیچی

۳- هنگام هویه کاری اگر سرعت زیاد باشد، پارچه به طور کامل از هم

۴- کدامیک از پارچه های زیر مناسب هویه کاری نیست؟

الف) ارگانزا

ب) ساتن

ج) حریر

د) ابریشم

۵- در چه جاهایی از پشم شیشه استفاده می شود؟

الف) سرویس آشپزخانه

ب) بالش

ج) کوسن

د) تمام موارد

۶- برای صرفه جویی در مصرف پارچه می توانید از اضافه پارچه ها برای تهیهی اپلیکه استفاده کرد.

غلط

صحیح

۷- برای تمیز کردن نوک هویه می توان از استفاده کرد.

۸- شابلون چیست و چه استفاده ای در هویه کاری دارد؟

Blank writing area with horizontal lines for question 8.

۹- استفاده از لایه چسب در هویه کاری چه فایده ای دارد؟

Blank writing area with horizontal lines for question 9.

۱۰- موارد استفاده از پشم شیشه‌ی متری را بنویسید؟

Blank writing area with horizontal lines for question 10.

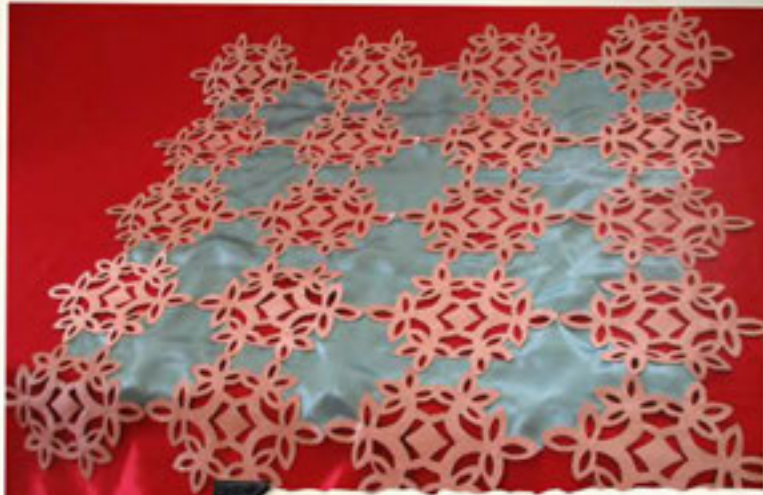

نمونه کارهای هوپیه کاری

نمونه کارهای هوپه کاری

دانش آموز عزیز با توجه به آموخته های خود می توانید وسایل زیبایی را بسازید
و به دوستان خود هدیه دهید.

فعالیت های پیشنهادی معلم و دانش آموز

منابع و مأخذ

- آموزش هوپه کاری جلد اول و دوم..... مؤلف: فاطمه آقا محمدی

- آموزش هوپه کاری (سانل)..... مؤلف: نسرين نهضتی

- آموزش هوپه کاری (جلد اول)..... مؤلف: نسرين نهضتی

- سرگرمی های تابستانی هنر هوپه کاری..... مؤلف: نسرين نهضتی

نمونه کارهای من :

